

Date:- March 06/ 2023

W. Yilma

በአቢይ መንግስትና በህዝባዊ ወያኔ ሃርነት ትግራይ መካከል November 2/ 2022 በፕራቶሪያ ጦርነትን በዘለቁታ የማስቅም ስምምነት ከተደረሰ በኋላ የኢትዮጵያ ፖለቲካ ውሉ እንደጠፋበት አቅጣጫ እያዘመመ መሆኑ ፖለቲካን ለሚከታተል ለው አደጋች አይደለም። ይህን ለምን ሆነብሎ ለሚጠይቅ መለሱ የጦርነቱን መቆም አዲስ ጥምረት ለመሠረቱት የኤርትራው ሻዕቢያና የአማራ ክልል ፖለቲከኞች ምሹት የማይሰጣቸው ሆኖ ስለተገኘ ነው። በጥባቄ ካለ ማን ንፁህ ውሃ ይጠጣል? እጅግ የሚያሰገርመው ነገር በመላ ኢትዮጵያ ወደ 30 ሚሊዮን የሚጠጋ ህዝብ የሚላሰ የሚቀመስ ባጣበትና ይህም ሁኔታ ያተቀረው የአለም ህዝብ ያመነጋጎሪያ አጀንዳ በሆነበት በኢትዮጵያውያን ፖለቲካ እውርቶ አደሮች መንደር ግን ምንም እንዳልተፈጠረ ሃገሪቷ በመንደር ወጠምሻ እየታመለች ትገኛለች። ሁሉም አጥፊ እንጂ ትንሽ እንኳን አዋቂ በጠፋበት ሃገር ህሊና ላለው ኢትዮጵያዊ ይህን ክስተት ሲመለከት ከማፈርም አልፎ አንገት በማስደፋት "ኢትዮጵያዊ" አይደለም የሚያስብል ደረጃ የሚያስደርስ ነው። አሁን በኢትዮጵያ ምን የማያጣላ ነገር አለ? በፖለቲካ አመለካከት ፣ በማንነት ፣ በመሬት ፣ በድንበር ፣ በሃይማኖት እና በታሪክ ወ.ዘ.ተ ጠብ-ያለሽ በዳቦ!

መነሻዬ ስለተቀረው የኢትዮጵያ ህዝብ ለማውራት ስይሆን አሁን ትግራይ ስላለችበት የፖለቲካ ሁኔታ ሆኖ ወደዚያው ላምራ። ባጭሩ ወደ ፍሬ ነገሩ ስገባ ሕሊና ላለውና እንደሰው ለሚያስብ ፍጡር በትግራይ የሚታየው የፖለቲካ አካሄድ አዝማሚያው በእጅጉ የሚያሳዝን ብቻ ሳይሆን ልብንም የሚያደማ ነው። እንደያው አሁን ማን ይሁን ምን ያለ ሰው ነው ትግራይ ውስጥ ሥልጣን የሚፈለገው? ሁሉም በወደመበት ምን ሰርቶ ምን ስመቼ ሊያሳካነው? ማንን አብልቶ ማንን ሊያጠግብ? ለየትኛው ሥራፈለጊ ሥራ አስገኝቶለት ኑሮውን እንዲመራ ሊያደርግ? ስንቱን ትምህርት ፈላጊ ወደትምህርት ቤት አስገብቶ የእውቀት ጥማቱን ሊያረካለት? ስንቱን የአካልና የሠነልና ታማሚ ሃኪም ቤትና ክሊኒክ አስገብቶ ከበሽታቸው ሊፈወስ? ስንቱን የተራቆተ ልብስ አልብሶ ሰውነቱን ሊሸፍን? ስንቱን የተፈናቀለ ወደቀድሞው ቀየው መልሶ በዘለቀታ ሊያቋቁም? ለስንቱ ነፍሰጡር እናትና ህፃናት ክትባት ሊሰጥ? ስንቱን አካለ ስንኩል በቋሚነት ሲረዳ? ኸረ ስንቱ ተዘርዝሮ ስንቱ የነገራል? እንዲያው ብቻ አሳቢ እና አዛኝ ላጣው ምስኪኑ ለትግራይ ህዝብ ፈጣሪ ይደረስለት እና ጠላቶቹን አሰገዝቶለት ከመከራ ያውጣው ከማለት በስተቀር ከሰው ብዙ ይጠበቃል የሚል እምነት የለኝም።

አብዛኛው የኢትዮጵያ ህዝብ ለራሱ በብዙ መከራ ተሸብጦም ያለ ቢሆንም አሁን በትግራይ ያገዘአዊ አስተዳደር ለመመስረት ያሚደረገውን ሂደት በአትኩሮት ይከታተላል ፣ እነዚህንም በሁለት ጉራ ከፍሎ ማየት ይቻላል።

1. ጩካኞች እና ፋሺስቶች የሆኑ የትግራይ ህዝብ ጠላቶች የማቋቋመው የጊዜአዊ አስተዳደር ሂደቱ ተስናክሎ የትግራይ ህዝብን እነሱ ከመጨፍጨፍ እራስ በራስ አባልተው የበለጠ ጉዳት በማድረስ ርኩስ አላማቸውን ማሳካት የሚፈልጉ።

2. ሰላም ፈላጊዎች ፣ የትግራይ ህዝብ ትግል ደጋፊዎች የጊዜያዊ አስተዳደሩ ቶሎ ተመስርቶ የትግራይ ህዝብ አሁን ካሉበት ችግር በአፋጣኝ ወጥቶ ወደ ተረጋጋና ሰላማዊ ሕይወቱ እንዲመለስ ፍላጎት ያላቸው ናቸው።

ቀምነገሩ ግን ከላይ ከተጠቀሱት በላይ መላው የትግራይ ህዝብ የሰላምን ሂደት ተሳክቶ አሁን ከአቅሙ በላይ የሆነውን ባለብዙ ዘርፍ ችግር እና ስቃይ በቶሎ ሊያስወግዱለት ወደሚችል ሁኔታ እንዲደርስለት እንጂ ልጆቹ እንደሰው በምትይዝ የሥልጣን ወንበር እርስ በርስ ተጣልተው መኖሪያ ቤታቸውን በእሳት እንዲያጋዩ አይደለም። ደግሞ ስምን የሚቃጠል ቤት እና ንብረት ከጠላት ተርፎ ! እንዲያውም ይህ ቀርቶ በይበልጥም ሻዕቢያ እንደ "ቁራሌ" ምን ለቃቅም ያልወሰደው አለና? በግልፅ ለመናገር በተለይ በትግራይ በአሁኑ ጊዜ ዲሞክራሲ እና ግልፅ የሆነ አሰራርን የሚጠላ ካለ ጤነኛ እዕምሮ የሌለው ሠው መሆን አለበት። የዚያኑ ያህል ዙሪያውን በእብዶች ፣ ለውበላ እምባገኖችና ሽፍቶች በበዙበትና ሙሉ በሙሉ በሚባል ደረጃ የትግራይ ህዝብ ህልውናው በሰው እጅ ምፅዋት ላይ በተመሠረተበት ትግራይን የዲሞክራሲ ደሴት እናደርጋታለን በሚል ምናባሚ እሳቤ በመቋቋም ላይ

ያለውን ጊዜአዊ አስተዳደር በረባ ባልረባ አቃቂር እያወጡ መሰናክል መፍጠር ለህዝብ ማሰብ ነው የሚል ግምት የለኝም። ሀሳቤን በሚገባ ለመግለፅ አሁን ትግራይ ያለችበት አጠቃላይ ሁኔታ ግምት ውስጥ በማስገባት ትግራይ ውስጥ የሚካሄደው የፖለቲካ እንቅስቃሴ እጅግ የረቀቀና የቅርብ ግብን ሳይሆን የረዥሙን ጊዜ ጥቅም ባገናዘበ መልክ በጥንቃቄ መከናወን አለበት ማለት ዲሞክራሲን መቃወም አይደለም። ይህ ግምት ውስጥ ሳይገባ እንዲያው በዲሞክራሲ ስም የአካዳሚክ ትንታኔን በመስጠት የድንቁርና ፣ የመዴ አካሄድን ማበረታታት ከጥቅም ይልቅ ጉዳቱ የከፋ ነው የሚሆነው። መታወቅ ያለበት የትግራይን ህዝብ ለማጥፋት አሁንም እድል ይሰጠን ከአሁን በፊት የፈጸምናቸው የዘር ማጥፋትና ሌሎች ከባድ ወንጀሎች አይጣሩብን እያሉ በመማፀን ላይ ባለበት ሰዓት ሌላ ተጨማሪ የፖለቲካ ብስለት የሌለው እሳቤ ከትግራይ ምድር ከተጨመረበት የትግራይ ህዝብ ጨርሶ እንደ ህዝብ የሚጠፋበት ጊዜ ሩቅ አይሆንም። እንዴት ሰው ካለፈው ታሪኩ አይማርም? በይበልጥም የትግራይ ተወላጆች! ለመስዋዕተኝነት ሳትጣሉ እንዴት ለስልጣን ትግላላችሁ? በዚህ ሳቢያ በሚከሰተው ችግር ተጎጂ የሚሆነው ማነው? ተጠቃሚውስ? ምነው ማምለጫ እንዳጣች አይጥ በተጠመደላችሁ ወጥመድ ለመያዝ ተሽቀዳደማችሁ? በጣት ለሚቆጠሩ ሊሊቶች ፍላጎት ከ 5 እስከ 6 ሚሊዮን የሚገመተው የትግራይ ህዝብ በችግር ውስጥ ይኑር? የአብይ መንግስት እኮ የሚፈልገው በሰላም ስም አሁንም የትግራይን ህዝብ ማዳከምና ማስቃየት ነው።

እዚህ ላይ በደንብ መታወቅ የሚያስፈልገው የፕሮቶሪያው ስምምነት በግልጽ እንዳስቀመጠው ድርድሩ የተካሄደው ትግራይን ይመራ በነበረው ህውሃትና የአብይ መንግስት መካከል ነው። በጣት ለሚቆጠሩ ወራቶች ይህ የፖለቲካ ድርጅት በግዚያዊ አስተዳደር ውስጥ የበላይነት ቢኖረው እንደከባድ ነገር መታየት የለበትም። ቁም ነገሩ ትግራይ በአንድ የፖለቲካ ምህዳር ውስጥ እንዳትገባ መስራቱ ላይ ነው። ትኩረት ማግኘት ያለበት ዲሞክራሲ በአንድ ህብረተሰብ ውስጥ ለማስፈን ተከታታይነትና ህቀኝነት ያለው የረዥም ጊዜ ትግልን ይጠይቃል። የትግራይ ሁኔታ ከዚህ የተለየ አይደለም። ዲሞክራሲ ከሰላምና ከሊኮኖሚ እድገት በፊት እንዴት ቀድሞ ሊመጣ ይችላል? ፖለቲካ ጊዜና ቦታን እንዲሁም አቅምን ብሎም የአካባቢ ሁኔታዎችን ማገናዘብ ካልቻለ ከጥቅሙ ይልቅ ጉዳቱ አመዛኛ ሆኖ መገኘቱ መታወቅ አለበት። የአሁኑ የትግራይ ህዝብ ያለበት ሁኔታ ስለፖለቲካ ድርጅቶች ስልጣን የሚያስጨንቅ ሳይሆን የትግራይ ህዝብ ያለበትን ሁኔታ ተረድተን እንዴት ካለበት ባለብዙ ዘርፍ ችግሮች መንጥቀን እናውጣው። ለዚህስ አፈጻጸም የሚረዳ እድረጃጂት እንዴት እንመስርት የሚል መሆን አለበት እንጂ አገሉ ይህን አገኘ አገሉ ያንን አጣ ወይም አነሰው ወደሚል አታካራ ውስጥ መግባት የትግራይን ህዝብ ችግር ከማባባስ አልፎ የጠላት መጫወቻም መሆን ነው። እናት ሀገሪ የምንላት ከድታን ምንም እንደነትና የተቀራረበ ፍላጎትና አላማ የሌላቸው የውጭና የውስጥ ስብስብ ጠላቶች ግንባር ፈጥረው እኛን ለማጥፋት ሲተባበሩ እኛ ከዚህ ሁሉ መግትና መከራ ለመዳን የነበረንን ትብብርና አንድነት እንዴት እናላለን? ህዝባችን አሁንም ተፈናቅሎ በከፍተኛ ችግር ላይ ነው። ገሚሱ የትግራይ መሬት በሻቢያና በተስፋራዎቹ በህገወጥ መንገድ ተይዟል። በስቃይ የሞቱትን ትተን በእስር ሺዎች አስከህን በእስር ላይ ያሉ አሉ። የባንክ አገልግሎት በቅጡ አልጀመረም ፣ አብዛኛው የመንግስት ሰራተኛ የነበረ ከደሞዝ ከተለየ ሁለት አመት አልፎታል። እነዚህንና ሌሎች ያልተጠቀሱ ነገሮችን የማስፈጸም ላይ ትኩረት ሰጥቶት ሊሰራ ይገባል። የትግራይ ህዝብ ማንም ህዝብ ሊቋቋመውና ሊሸከመው የማይችለውን መከራ በመስዋዕትነቱና በአንድነቱ እዚህ ደረጃ ላይ አድርጋል። ወደታሰበው ዘላቂ ሰላምና የዲሞክራሲ ስርዓት ለመድረስና ለመመስረት የአመለካከትና የባህሪ ለውጥ ከሁሉም ይፈለጋል።

በመጨረሻም ጦርነቱ ቆሞ ሰላም እንዲሰፍን ፍላጎታችን ከፍ ያለ ስለነበር የሰላም ሂደቱን ውስብስብነትና ግልጽ አለመሆን ልብ አላልነውም ነበር። አሁን ግን ግልጽ እየሆነ መጥቷል። ከሚታዩት ነገሮች የስምምነቱን ውሳኔዎች በመፈጸም ላይ ያለው ትግራይ ውስጥ ያለው ኃይል ነው። ከውዲያ ወገን ግን አዝጋሚነት ብቻ ሳይሆን ሆን ተብሎ ነገሮችን ወደማወሳሰብ የገባ ይመስላል። እኔ የምጠረጥረው የፈለገውን ዓይነት ጊዜያው አስተዳደር ይመስረት አብይ የእርሱ ፍላጎት አስካላሟላ ድረስ የመቀበል ፍላጎት የለውም። ይህም ሆን ብሎ የትግራይን ህዝብ የበለጠ በሰላም ስም ለመጉዳት ያቀደው ነው። ስለሆነም የዚህን እደገኝነት ታውቆ ከአብይ ጋር ስምምነት ያደረገው የትግራይ ኃይል አደራዳሪዎቹ የተጣለባቸውን ሃላፊነት እንዲወጡ መወትወት ያስፈልጋል።

ሰላም ለሁሉም!